

*oude tijden
2011*

Werken in bijenvolken

Of een volk zich tolerant gedraagt of niet, ligt niet alleen aan de techniek van de imker maar ook aan het weer en de toestand van het volk.

Weersomstandigheden

Werken in bijenvolken gaat het best tussen 10 en 16 uur bij droog, warm en windstil weer. Dan zijn de meeste vliegbijen op dracht en de wind blaast niet meteen het fijn gereguleerde klimaat in de bijenkast uit elkaar. Werken bij koud, buiig, winderig weer wordt door de vele oude bijen die dan thuis zijn, snel afgestraft. Als de imker de ongunstige invloed hiervan net zo hard zou voelen als de steken, zou hij het werken bij zo'n slecht weer wel laten.

Electrische storingen in de atmosfeer maken een volk prikkelbaar. Onweer zie je niet over het hoofd, maar kleinere electrische storingen zijn er vaak zonder dat je het duidelijk merkt. Het weerbericht heeft het over kans op onweer zonder dat er aan de hemel iets van te merken is. Passerende fronten van depressies gaan vaak met dit soort storingen gepaard. Zeker bij grotere ingrepen is het goed hierop te letten omdat dit mede een faktor is waardoor een ingreep volkomen uit de hand kan lopen.

Opstelling van de bijenkasten

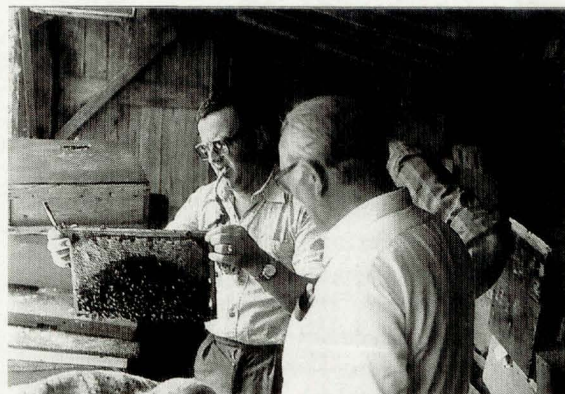
Een veel gebruikte opstelling is een constructie waarbij vier of vijf bijenkasten naast elkaar op een paar balken staan. Hout heeft de eigenschap trillingen van geluid zeer goed te geleiden.

In een bijenvolk is altijd geluid aanwezig. Dit geluid heeft een bepaalde toonhoogte die constant is. Zozeer zelfs dat uit de toonhoogte de toestand van het volk is af te leiden. Het onmiskenbare geluid van een zwerm is hiervan een goed voorbeeld dat elke imker kent. Bij moederloosheid is er een andere toonhoogte dan bij een zware dracht. Wie goed oplet merkt dat bij het werken in een volk de toonhoogte stijgt. Doordat hout geluid zo goed geleid, merken andere volken op dezelfde balk deze stijging op en nemen deze over. Bijen reageren als automaten op hun omgeving en door de toegenomen toonhoogte gaan ze zich gealarmeerd gedragen. Gaat de imker dan in een tweede volk op zo'n balk werken, dan is dit volk al gealarmeerd voordat hij de kast geopend heeft. Bij elk volgend volk wordt de onrust groter en het

vijfde volk is nauwelijks meer te behandelen. De oplossing voor dit probleem moet gezocht worden in geluidsisolatie. Alle volken op een afzonderlijk onderstel plaatsen of geluidswerend materiaal tussen kast en balk, bijvoorbeeld stukken rubber van een oude binnenband, zodat het geluid van het ene volk het andere niet kan beïnvloeden.

De opstelling onder een afdak is voor het werken in de bijen veel gunstiger dan het werken bij volken in het open veld.

Bij werken onder een afdak gaan opvliegende bijen naar het licht en blijven niet rond de imker hangen.

Het gedrag van de bijen

Een volk in welvarende omstandigheden is opmerkelijk tolerant tegenover het ingrijpen van de imker en daarmee is ook gezegd wanneer een volk moeilijk benaderbaar is. We kunnen dan denken aan een moederloos of darrebroedig volk, een volk met een overmaat aan oude bijen, een plotseling einde aan een dracht, stress door reizen, ruwe en talrijke ingrepen, een gebrek aan voorraad voedsel.

Er wordt gezegd dat zowel donkere en ruige kleding de stemming van bijen nadelig benvoedt, net als de geur van zweet van paarden en mensen en andere lichaamsgeuren. Alcohol in cosmetica prikkelt de bijen ook.

Wachtbijen bij het vlieggat reageren meteen op elke gebeurtenis in de omgeving van het volk en zeker op het werken in de onderbak. Daardoor is het soms verstandig om in de onderbak te beginnen. Tijdens het werken in de andere bakken, vliegen er veel bijen op

en deze keren via het vliegpat terug in het volk. Daardoor komen er steeds meer bijen in de onderbak. Dit is de tweede reden om in de onderbak te beginnen. Een volk kan heel agressief worden als de imker niet goed op belastende omstandigheden let. De symptomen van zo'n gedrag zijn duidelijk: van rook of water trekken de bijen zich niets meer aan. Ze vallen de beroker zelfs aan. Ze vliegen snel op en steken meteen. Er is veel en hoog geluid in het volk. Nu helpt er nog maar een ding: de kast zo snel mogelijk dicht en die dag niet meer in de bijen werken. Toch doorwerken betekent vragen om ongelukken. Zo'n volk kan opeens zeer onhandelbaar worden en iedereen die ook maar in de omgeving van het volk komt, wordt aangevallen.

Voorzorgen

In ons dicht bevolkte land kunnen we geen agressieve bijen gebruiken. Het is dus belangrijk dat de imker goed kijkt of het wel verantwoord is om in de bijen te werken. Een goede observatie van het weer, de dracht en de toestand van het volk is nodig. En voor de imker zelf geldt dat hij de tijd moet hebben om in alle rust zijn volken te kunnen behandelen, want bij bijen is het zo: haastige spoed is nooit goed.

Vraag naar gebruikt imkersmateriaal

De Stichting Families for Family-Help heeft tot doel om vluchtelingen-gezinnen in Kroatië en Bosnië-Herzegovina aan werk te helpen, zodat zij weer zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Het ligt in de bedoeling van de Stichting om een groep gezinnen in West-Europa in contact te brengen met één vluchtelingen-gezin, waarvoor zij gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen. Gezinnen (en alleenstaanden) kunnen zich voor zo'n groep aanmelden. De Stichting heeft via een Kroatische Hulporganisatie uit Split/Zagreb het verzoek gekregen te informeren of er gebruikt en goed bruikbaar imkersmateriaal beschikbaar is voor het komende seizoen. Heeft u iets bruikbaars ter beschikking, wilt u dan contact opnemen met

Hans Sessink

Irisstraat 41,

6666 BE Heteren,

08306-23403.

De winterbijen van Ko Zoet

Ko Zoet snijdt in in Bijen 4(2): 47 een onderwerp aan dat mij sterk interesseert omdat het behoort tot de nieuwere ontdekkingen die stabiele, heilige huisjes omver hebben gehaald. Een andere is de absoluut ongestoorde winterrust die ons werd ingestampt tot we Perizine gingen toepassen bij najaarstemperaturen en de volken fluitend verder gingen. Of toen ik een tip kreeg dat een van mijn kasten was omgetrapt, bakken onderste boven en je keek bij lichte vorst zo in de winterbol. In het voorjaar werd het mijn beste volk. Winterbijen worden geboren in juli/augustus wordt ons verteld en sinds ik dat weet ben ik een augustus-inwinteraar geworden en dat bevalt me prima. Vaak is mij opgevallen dat de sterkte in het voorjaar tussen volken met een broednest in augustus nauwelijks afwijkt van de volken die de moeder dan al op non-actief hadden gezet. Ik kan dat niet met consequente waarnemingen staven, maar het indiceert dat zelfs het augustusbroednest betrekkelijke waarde heeft, laat staan dat van oktober.

Nu zijn hypothese. Die zou een grond van waarheid kunnen bevatten en dan heeft Kees van Holland TV-kijkend Nederland terecht van zijn bezorgdheid op de hoogte gebracht. Want dan zijn de winterbijen te druk bezig geweest. Benieuwd dus hoe de volken de winter uitkomen. Maar er komen ook vragen bij me op. Toen de heidedracht nog belangrijk was, kwamen de volken omstreeks 10 september thuis, werden van honing ontdaan en moesten in de tweede helft van september hun wintervoorraad opbergen. Vroeger werden de korfvolken geslacht maar de kastvolken zeker niet. Goede imkers hadden een 6-ramer achter de hand voor versterking van het broednest, maar veel volken moesten het zelf redden. Je zou zo denken dat dit voor de ontwikkeling en rust van winterbijen niet optimaal was.

Ik ben al jaren niet meer naar de hei geweest en toen ik wel ging, keek ik nog niet goed genoeg naar mijn volken. Daarom zou ik het leuk vinden van imkers die nog intensief op de hei hebben geïmkerd, te horen of zij hebben kunnen waarnemen dat zo'n late inwintering nadelige effecten had op de voorjaarsontwikkeling. Vooral in vergelijking met volken die zij thuis hielden en wellicht eerder inwinterden. Ook dit geeft geen wetenschappelijk bewijs, maar kan ons mogelijk verder helpen in de keuze tussen vroeg of later inwinteren.

Dick Vunderink, Amstelveen